

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/24-1415/2

Podgorica, 26.03.2024. godine

Za: MINISTARSTVO TURIZMA, EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA, IV proleterske brigade br. 19, Podgorica

gospodinu, Vladimiru Martinoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu

Veza: Vaš akt broj: 01-322/23-163/27 od 27.02.2024. godine

Poštovani gospodine Martinoviću,

Povodom *Predloga uredbe o izmjeni Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga uredbe i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Dostavljenim Predlogom navedeno je da Predlog uredbe o dopunama Uredbe ima za cilj potpuno usklađivanje sa dopunama Priloga XVII Regulative (EC) br. 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH) i osnivanju Evropske agencije za hemikalije i dopunama Priloga i Regulative (EU) 2019/1021 o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama, a sve u cilju bezbjednog upravljanja hemikalijama koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Posebni razlog donošenja Uredbe je dodatna zaštita zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog efekta kojem doprinose zabranjeni načini upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životne sredine.

Uvidom u Izveštaj o analizi uticaja propisa za sprovođenje Predloga uredbe nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, nema primjedbi na dostavljeni *Predlog uredbe o izmjenama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu*.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

Kontakt osobe:

mr Anastasija Perućica, Direktorat za finansijski sistem i koordinaciju politika, anastasija.perucica@mif.gov.me;
Kristina Dabović Burzanović, Direktorat za državni budžet, kristina.burzanovic@mif.gov.me

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ	MINISTARSTVO TURIZMA, EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA
NAZIV PROPISA	Predlog uredbe o izmjeni uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu
<p>1. Definisane probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<p>Predloženim aktom rješavaju se sljedeći problemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predlog uredbe o dopunama Uredbe ima za cilj potpuno usklađivanje sa dopunama Priloga XVII Regulative (EC) br. 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH) i osnivanju Evropske agencije za hemikalije i dopunama Priloga I Regulative (EU) 2019/1021 o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama, a sve u cilju bezbjednog upravljanja hemikalijama koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu; - Od jula 2022. godine kada je donešena Uredba o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu („SI list CG“, br. 070/18, 076/20, 134/22) Aneks XVII REACH Regulative dopunjen je 3 puta, odnosno u Dijelu 1 dodata su nova ograničenja u pogledu mikročestica sintetičkih polimera, formaldehida, kao i u pogledu karcinogenih, mutagenih ili reproduktivno toksičnih supstanci koje podliježu ograničenjima. Takođe, Prilog 2 Uredbe dopunjen je novim dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama odnosno usklađen je sa izmjenama na EU nivou koje se odnose na određena ograničenja i zabrane dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci. - Predlogom uredbe prenose se navedene dopune čime se propis dodatno usklađuje sa zakonodavstvom Evropske unije. - Razlog donošenja Uredbe proizilazi iz procesa EU integracija, odnosno potpunog usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU. Uredba iz 2022. je bila usklađena sa Aneksom XVII REACH Regulative, ali s obzirom na kontinuirano prilagođavanje 	

EU propisa tehničkom napretku potrebno je donijeti navedeni propis, radi dalje harmonizacije sa relevantnim amandmanima aneksa XVII REACH regulative i aneksa I POPs Regulative, u pogledu zabrana i ograničenja. Posebni razlog donošenja Uredbe je dodatna zaštita zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog efekta kojem doprinose zabranjeni načini upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životne sredine.

- Glavni subjekti u procesu implementacije Uredbe su dobavljači hemikalija, proizvođači odnosno proizvođači, uvoznici, dalji korisnici ili distributeri koji stavljaju na tržište hemikalije i proizvode. Predlog uredbe reguliše proizvodnju, uvoz, stavljanje na tržište, odnosno specifične upotrebe supstanci. Ako ograničenje ima formu zabrane svih ili određenih načina upotrebe supstanci, bezbjednije alternative moraju da se pronađu. Uz ograničenja, neprihvatljivi rizici po zdravlje ljudi i životnu sredinu se mogu izbjeći, te je upotreba bezbjednijih alternativa srž aktivnosti za smanjenje rizika koji opasne hemikalije imaju po životnu sredinu i zdravlje ljudi. SUBSPORT portal¹ je besplatan portal koji ima za cilj da bude polazna tačka svima koji su zainteresovani za zamjenu opasnih hemikalija. Ovaj portal je podrška kompanijama u ispunjavanju zahtjeva za zamjene koje nalažu EU propisi, ali predstavlja i izvor informacija i drugim zainteresovanim stranama kao što su nadležni organi, organizacije za zaštitu životne sredine, organizacije potrošača i naučne institucije.
- „Status quo“ ili mogućnost „ne činiti ništa“ podrazumijeva da se stvari ostave onakvim kakve i jesu. Hemikalije koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu moraju se mijenjati bezbjednijim alternativama.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Predloženim propisom se omogućava potpuno usaglašavanje sa: Regulativom (EU) 2023/2055 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH) u pogledu mikročestica sintetičkih polimera; Regulativom (EU) 2023/1464 o izmjeni Priloga XVII regulative (EZ) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu formaldehida i supstanci koji otpuštaju formaldehid; Regulativom (EU) 2023/1132 o izmjeni regulative (EZ) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu karcinogenih, mutagenih ili reproduktivno toksičnih supstanci koje podliježu ograničenjima; Regulativom (EU) 2023/1608 o izmjeni Priloga I Regulative (EU) 2019/1021 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu uvrštavanja na popis perfluorheksansulfonske kiseline (PFHxS), njenih soli i njoj srodnih jedinjenja; Regulativom (EU) 2023/866 o izmjeni regulative (EU) 2019/1021 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu

¹ <https://www.subsportplus.eu/>

perfluorooktanske kiseline (PFOA), njenih soli i njoj srodnih jedinjenja; Regulativom (EU) 2022/2291 o izmjeni Priloga I Regulative (EU) 2019/1021 Evropskog parlamenta i Savjeta o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama u pogledu heksaklorobenzena. Kako se Predlog uredbe odnosi na proizvodnju, stavljanje na tržište, odnosno specifične upotrebe navedenih supstanci jedan od ciljeva jeste i uvođenje bezbjudnijih alternativa. Na EU nivou postoji veliki broj portala koji su besplatni, višejezični i služe za razmjenu informacija o alternativnim supstancama i tehnologijama, kao i veliki broj platformi, alatki i uputstava za procjenu supstanci i upravljanje postupkom zamjene.

- Nacionalnom strategijom upravljanja hemikalijama 2024-2026. godina, jedan od definisanih ciljeva je i *Poboljšana harmonizovanost relevantnih propisa u oblasti upravljanja hemikalijama i povezanim oblastima sa relevantnim odredbama pravne tekovine EU* (Aktivnost 1.1. Dalje usklađivanje Zakona o hemikalijama i podzakonskih propisa sa ažuriranim odredbama pravne tekovine EU (REACH, CLP, PIC i POPs uredba).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (Uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa.)
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Jedini način uređenja ovog pitanja je regulatorna opcija, kroz donošenje navedenog propisa. "Status quo" se za rješavanje ovog problema ne može uzeti kao prihvatljiva opcija, jer se radi o ključnim pitanjima koje treba urediti na način da se obezbijede potpune i efikasne zabrane i ograničenja upotrebe, stavljanja na tržište i proizvodnje hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Takođe, ovo je jedini način za potpuno usklađivanje sa Aneksom XVII REACH Regulative i Aneksom I POP Regulative.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirekne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Rješenja data u propisu uticaće na: dobavljače hemikalija, odnosno proizvođače, uvoznike proizvoda, dalje korisnike ili distributere koji stavljaju na tržište proizvode. Crna Gora nema proizvođača hemikalija, svi uvoznici, distributeri uglavnom uvoze iz zemalja EU koje već implementiraju navedena ograničenja i zabrane upotrebe, stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv

rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu i koje koriste bezbjednije alternative. Neprihvatljiv rizik je jedan od tri opisa karaktera rizika (prihvatljiv, povećan i neprihvatljiv), odnosno rizik kojim se ne može upravljati, osim na način propisan Predlogom uredbe. Različite mjere upravljanja rizikom promovisu zamjenu opasnih supstanci bezbjednijim alternativama. Izmjene u uredbi mogu dovesti do smanjenja upotrebe ili eliminacije hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi, što može doprinijeti smanjenju broja oboljenja i poboljšanju zdravlja populacije. Ograničavanje ili zabrana upotrebe određenih hemikalija može smanjiti njihov negativni uticaj na životnu sredinu, uključujući zagađenje voda, tla i vazduha te očuvanje biodiverziteta. Predlog uredbe će podstaknuti upotrebu alternativnih hemikalija ili tehnologija koje su manje štetne po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Važno je napomenuti da su pozitivni uticaji često dugoročni i teško ih je odmah mjeriti, dok su negativni uticaji obično izraženiji u kratkoročnom periodu. Međutim, dugoročno gledano, pozitivni uticaji zaštite zdravlja i životne sredine često prevazilaze kratkoročne negativne efekte.

- Ako su određene hemikalije zabranjene ili ograničene propisima, kompanije će morati pronaći alternative ili potpuno eliminirati korištenje tih hemikalija. Crna Gora nema kompanija koje se bave hemikalijama ili srodnim industrijama. Bezbjednije hemikalije su dobre i za potrošače i za poslovanje kompanija. Treba imati u vidu da se ne može samo porediti cijena kilograma opasne hemikalije sa cijenom kilograma njene bezbjednije alternative, jer je postupak procjene kompleksniji. Takođe, cijene bezbjednijih alternativa nisu statične, one su visočije na početku, ali se smanjuju sa porastom potražnje. Pored toga, zamjena najopasnijih hemikalija je način da se smanje troškovi vezani za rukovanje opasnim hemikalijama (upotreba posebnih ličnih zaštitnih sredstava, primjena mjera za smanjenje rizika, upravljanje opasnim otpadom i sl). „87% industrijskih hemičara predvidjelo je da će se ponuda tzv. održive hemije povećati u narednih 10-20 godina, a 42% je predvidjelo značajno povećanje“ (Izveštaj OECD o inovacijama u hemiji²).
- Propis neće izazvati troškove građanima i privrednim subjektima, s obzirom da su proizvodi koji dolaze iz zemalja EU već usklađeni sa strogim standardima o hemikalijama koji su propisani u EU, te su bezbjednije alternative već u primjeni. To znači da neće biti potrebe za dodatnim prilagođavanjem ili troškovima usklađivanja kada se ti proizvodi uvezu u Crnu Goru. Korištenje bezbjednijih alternativa može smanjiti rizik od štetnih uticaja po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Time se mogu izbjeći potencijalni troškovi liječenja oboljelih ili remedijacije zagađenja, što može imati pozitivan ekonomski efekat. Proizvodi koji su već usklađeni sa strogim standardima EU mogu imati prednost na tržištu zbog svoje bezbjednosti i kvaliteta, što doprinosi konkurentnosti crnogorskih kompanija koje uvoze te proizvode.
- Zamjena najopasnijih hemikalija bezbjednijim alternativama je najčešće ekonomski opravdana za privredne subjekte, pored toga što je korisna za zdravlje ljudi i životnu sredinu. Korištenje bezbjednijih alternativa može poboljšati imidž kompanije i povećati njenu konkurentnost na tržištu, posebno u

	<p>segmentima koji sve više cijene ekološki osviještene proizvode. Takođe, korištenje opasnih hemikalija može rezultirati zagađenjem tla, voda ili vazduha, što može zahtijevati skupu remedijaciju ili izazvati štetu po okolinu. Zamjena ovih hemikalija bezbjednijim alternativama može smanjiti potencijalne troškove za sanaciju ili remedijaciju.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Donošenje propisa ne predviđa osnivanje novih institucija, kao ni zapošljavanje novih službenika, ni nabavku nove opreme te samim tim nema ni troškova. Primjena propisa ne zahtijeva dodatne finansijske resurse iz budžeta, što doprinosi očuvanju ekonomske stabilnosti jer neće biti dodatnog opterećenja na javne finansije. Ovo je pozitivno za privredu jer se održavaju postojeći nivoi budžeta i resursa, čime se smanjuje finansijsko opterećenje za državu i privatni sektor. - U procesu donošenja ovog propisa nijesu utvrđene biznis barijere, jer nema opterećenja na privatni sektor. Nema ni opterećenja administrativnog sistema. Izmjene uredbe ne stvaraju nepotrebna administrativna opterećenja za privredne subjekte. Uvođenje jasnih smjernica i procedura smanjuje administrativna opterećenja i podržati razvoj privrednih subjekata. Izmjene uredbe promovišu korištenje bezbjednijih alternativa hemikalijama, što podstiče razvoj novih tehnologija i proizvoda, što doprinosi poboljšanju tržišne konkurencije. Takođe, veća transparentnost i jednakost uslova poslovanja doprinose fer konkurenciji na tržištu.
5. Procjena fiskalnog uticaja	<ul style="list-style-type: none"> - Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?; - Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti; - Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti; - Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?; - Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?; - Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?; - Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda; - Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti; - Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?; - Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.
	<ul style="list-style-type: none"> - Za sprovođenje propisa nisu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore - Implementacija propisa ne prouzrokuje međunarodne finansijske obaveze. - Za sprovođenje propisa nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore. - Neće se donositi dodatni podzakonski akti. - Implementacijom propisa neće se ostvarivati prihodi za budžet Crne Gore.
6. Konsultacije zainteresovanih strana	

<ul style="list-style-type: none"> - Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako; - Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije); - Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, obrazložiti.
<ul style="list-style-type: none"> - U izradi Predloga uredbe nije korišćena eksterna ekspertiza. - U izradi Predloga uredbe učestvovali su, pored predstavnika Direktorata za ekologiju Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i predstavnici Agencije za zaštitu životne sredine, Uprave za inspekcijske poslove i Instituta za javno zdravlje. - U skladu sa Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Sl. list CG", br. 41/18), postupak javne rasprave nije potrebno sprovesti. sprovođenje javne rasprave predviđeno je za pripremu zakona i strategija (član 10 navedene Uredbe). - Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera uputilo je Predlog uredbe na davanje mišljenja, primjedbi i sugestija nadležnim ministarstvima i institucijama.
<ul style="list-style-type: none"> - 7: Monitoring i evaluacija - Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa? - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
<ul style="list-style-type: none"> - Prepreka za implementaciju propisa nema. - Mjera koja se preduzima tokom primjene propisa radi ispunjenja ciljeva jeste vršenje redovne inspekcijske kontrole od strane nadležne inspekcije, a preko sanitarnog inspektora. Sanitarni inspektor vrši inspekcijski nadzor nad primjenom ograničenja proizvodnje, stavljanja na tržište, ili upotrebu hemikalija ili proizvoda odnosno proizvoda u opštoj upotrebi. Takođe, kontrolu uvoza hemikalija vrši Uprava carina, u skladu sa propisom kojim je uređena oblast nadzora proizvoda na tržištu. - Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su poštovanje propisanih ograničenja odnosno zabrana za određene hemikalije, kako pojedinačno tako i u proizvodima. - Agencija za zaštitu životne sredine i navedeni inspekcijski organi imaju zakonom utvrđene nadležnosti za sprovođenje primjene ovog propisa. Nadzor nad radom Agencije vrši Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Podgorica, 26.03.2024. godine

MINISTAR

Wladimir Martinović